Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 3ης Οκτωβρίου 2019*

«Προδικαστική παραπομπή – Κοινωνία της πληροφορίας – Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών – Οδηγία 2000/31/ΕΕ – Ευθύνη των ενδιάμεσων παρόχων – Άρθρο 14, παράγραφοι 1 και 3 – Πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου – Δυνατότητα να αξιωθεί η εκ μέρους του παρόχου παύση ή πρόληψη προσβολής – Άρθρο 18, παράγραφος 1 – Προσωπικό, καθ' ύλην και εδαφικό όριο ισχύος σχετικής αποφάσεως ασφαλιστικών μέτρων – Άρθρο 15, παράγραφος 1 – Δεν υφίσταται γενικού χαρακτήρα υποχρέωση ελέγχου»

Στην υπόθεση C-18/18,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο, Αυστρία) με απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2017, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 10 Ιανουαρίου 2018, στο πλαίσιο της δίκης

Eva Glawischnig-Piesczek

κατά

Facebook Ireland Limited,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Prechal, πρόεδρο τμήματος, F. Biltgen, J. Malenovský (εισηγητή), C. G. Fernlund και L. S. Rossi, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Szpunar

γραμματέας: D. Dittert, προϊστάμενος μονάδας,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 13ης Φεβρουαρίου 2019,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η E. Glawischnig-Piesczek, εκπροσωπούμενη από τους M. Windhager και W. Niklfeld, Rechtsanwälte,

– η Facebook Ireland Limited, εκπροσωπούμενη από τους G. Kresbach, K. Struckmann και A. Tauchen, Rechtsanwälte,

– η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους G. Hesse και G. Kunnert, καθώς και από την A. Jurgutyte-Ruez,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

– η Λεττονική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις I. Kucina, E. Petrocka-Petrovska και V. Soņeca,

– η Πορτογαλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους L. Inez Fernandes και M. Figueiredo, επικουρούμενους από τον T. Rendas, νομικό σύμβουλο,

– η Φινλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον J. Heliskoski,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους G. Braun, F. Wilman και S. L. Kalėda, καθώς και από την P. Costa de Oliveira,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 4ης Ιουνίου 2019,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2000, για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά («οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο») (ΕΕ 2000, L 178, σ. 1).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Eva Glawischnig-Piesczek και της Facebook Ireland Limited, εταιρίας εδρεύουσας στην Ιρλανδία, σχετικά με την ανάρτηση, σε σελίδα χρήστη η οποία φιλοξενείται στον ιστότοπο του μέσου κοινωνικής δικτυώσεως Facebook, μηνύματος που περιείχε δηλώσεις θίγουσες την τιμή της E. Glawischnig-Piesczek.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 6, 7, 9, 10, 40, 41, 45 έως 48, 52, 58 και 60 της οδηγίας 2000/31 έχουν ως εξής:

«(6) […] Η παρούσα οδηγία πραγματεύεται μόνον ορισμένα ειδικά ζητήματα που δημιουργούν προβλήματα για την εσωτερική αγορά και, ως εκ τούτου, είναι απολύτως συνεπής με την αρχή της επικουρικότητας όπως αυτή διατυπώνεται στο άρθρο 5 της [Σ]υνθήκης.

(7) Προκειμένου να εξασφαλιστούν η ασφάλεια δικαίου και η εμπιστοσύνη του καταναλωτή, η παρούσα οδηγία πρέπει να καθορίζει ένα σαφές γενικό πλαίσιο που να καλύπτει ορισμένες νομικές πτυχές του ηλεκτρονικού εμπορίου στην εσωτερική αγορά.

[…]

(9) Η ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας μπορεί σε πολλές περιπτώσεις να αντικατοπτρίζει στο κοινοτικό δίκαιο, κατά τρόπο συγκεκριμένο, μια γενικότερη αρχή, ήτοι την ελευθερία έκφρασης, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 10, παράγραφος 1, της [Ευρωπαϊκής] [Σ]ύμβασης για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, [η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 και] την οποία έχουν επικυρώσει όλα τα κράτη μέλη. Για τον λόγο αυτό, οι οδηγίες που καλύπτουν την παροχή υπηρεσιών της πληροφορίας πρέπει να εξασφαλίζουν ότι μπορεί κανείς να επιδίδεται στην εν λόγω δραστηριότητα ελεύθερα βάσει του ως άνω άρθρου, με μόνη επιφύλαξη τους περιορισμούς

που ορίζει η παράγραφος 2 του εν λόγω άρθρου και το άρθρο 46, παράγραφος 1, της [Σ]υνθήκης. Η παρούσα οδηγία δεν έχει σκοπό να θίξει τους εθνικούς θεμελιώδεις κανόνες και αρχές που αφορούν την ελευθερία τη[ς] έκφρασης.

(10) Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, τα μέτρα που προβλέπει η παρούσα οδηγία περιορίζονται στο ελάχιστο αναγκαίο για την επίτευξη του στόχου της ομαλής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς. Εφόσον είναι απαραίτητη μια παρέμβαση σε κοινοτικό επίπεδο και προκειμένου να εξασφαλιστεί ένας χώρος ο οποίος θα είναι πράγματι χωρίς εσωτερικά σύνορα για το ηλεκτρονικό εμπόριο, η οδηγία οφείλει να εξασφαλίζει την υψηλού επιπέδου προστασία των στόχων γενικού συμφέροντος, ιδίως την προστασία των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, την προστασία του καταναλωτή και την προστασία της δημόσιας υγείας. […]

[…]

(40) Οι διαφορές των υφιστάμενων ή νεοεμφανιζόμενων εθνικών κανονιστικών διατάξεων και νομολογιών όσον αφορά την ευθύνη των φορέων παροχής υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, οι οποίοι δρουν με την ιδιότητα του μεσάζοντα, εμποδίζουν την καλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, ιδίως παρεμποδίζοντας την ανάπτυξη των διασυνοριακών υπηρεσιών και δημιουργώντας στρεβλώσεις του ανταγωνισμού. Οι φορείς παροχής υπηρεσιών πρέπει ενίοτε να δράσουν προκειμένου να αποφύγουν ή να σταματήσουν παράνομες δραστηριότητες. Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να συνιστούν ικανή βάση για τη δημιουργία ταχέων και αξιόπιστων μηχανισμών με τους οποίους να μπορούν να αποσύρονται οι παράνομες πληροφορίες και να καθίστανται απρόσιτες. […]

(41) Η παρούσα οδηγία εξισορροπεί τα διάφορα συμφέροντα και θεσπίζει αρχές επί των οποίων μπορούν να βασιστούν οι συμφωνίες και τα πρότυπα του κλάδου.

[…]

(45) Οι εκ της παρούσας οδηγίας περιορισμοί της ευθύνης των ενδιάμεσων φορέων παροχής υπηρεσιών δεν θίγουν τη δυνατότητα επιβολής μέτρων ποικίλης φύσεως που μπορούν να συνίστανται ιδίως σε αποφάσεις δικαστηρίων ή διοικητικών αρχών, οι οποίες διατάσσουν την παύση ή πρόληψη τυχόν παραβάσεων, συμπεριλαμβανομένης της απομάκρυνσης παράνομων πληροφοριών ή της απενεργοποίησης της πρόσβασης σ' αυτές.

(46) Προκειμένου να απολαύει του περιορισμού της ευθύνης, ο φορέας παροχής υπηρεσίας της κοινωνίας της πληροφορίας, η οποία συνίσταται σε αποθήκευση πληροφοριών, μόλις πληροφορηθεί αποδεδειγμένως ή αντιληφθεί ότι πρόκειται για παράνομες δραστηριότητες, οφείλει ταχέως να τις αποσύρει ή να τις καταστήσει απρόσιτες. Η απόσυρση των πληροφοριών ή η απενεργοποίηση της πρόσβασης σε αυτές οφείλει να επιχειρείται τηρουμένης της αρχής της ελευθερίας της έκφρασης και των οικείων εθνικών διαδικασιών. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τη δυνατότητα των κρατών μελών να θεσπίζουν ειδικές προϋποθέσεις οι οποίες πρέπει να πληρούνται άμεσα, πριν από την απόσυρση των πληροφοριών ή την παρεμπόδιση της πρόσβασης σε αυτές.

(47) Τα κράτη μέλη δεν μπορούν να επιβάλουν γενική υποχρέωση ελέγχου στους φορείς παροχής υπηρεσιών. Αυτό δεν αφορά τις υποχρεώσεις ελέγχου σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, και ειδικότερα δεν θίγει τυχόν εντολές των εθνικών αρχών σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.

(48) Η παρούσα οδηγία δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να απαιτούν από τους φορείς παροχής υπηρεσιών, οι οποίοι φιλοξενούν πληροφορίες τις οποίες παρέχουν οι αποδέκτες των υπηρεσιών τους, να ασκούν καθήκοντα μέριμνας τα οποία ευλόγως μπορούν να αναμένονται εκ μέρους των και τα οποία προσδιορίζονται στο εθνικό δίκαιο, προκειμένου να αποκαλύπτονται και να προλαμβάνονται ορισμένες μορφές παράνομης δραστηριότητας.

[…]

(52) Η πραγμάτωση των ελευθεριών που παρέχει η εσωτερική αγορά απαιτεί να εξασφαλίζεται στους θιγέντες αποτελεσματική πρόσβαση σε μέσα διακανονισμού των διαφορών. Οι ζημίες που ενδέχεται να προκύψουν σε σχέση με τις υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας χαρακτηρίζονται ταυτόχρονα από την ταχύτητα και τη γεωγραφική τους έκταση. Λόγω της ιδιαιτερότητας αυτής και της ανάγκης να εξασφαλιστεί ότι οι εθνικές αρχές δεν διακυβεύουν την αμοιβαία εμπιστοσύνη που πρέπει να υπάρχει μεταξύ τους, η παρούσα οδηγία απαιτεί από τα κράτη μέλη να διαθέσουν τα κατάλληλα μέσα έννομης προστασίας. Τα κράτη μέλη οφείλουν να εξετάσουν την ανάγκη της παροχής σε δικαστικές διαδικασίες με κατάλληλα ηλεκτρονικά μέσα.

[…]

(58) Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται σε υπηρεσίες που παρέχονται από φορείς οι οποίοι είναι εγκατεστημένοι σε τρίτη χώρα. Λαμβανομένης υπόψη της παγκόσμιας διάστασης του ηλεκτρονικού εμπορίου, θα πρέπει ωστόσο να εξασφαλίζεται η συμβατότητα των κοινοτικών κανόνων με τους διεθνείς κανόνες. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τα αποτελέσματα των συνομιλιών στα πλαίσια των διεθνών οργανισμών [μεταξύ άλλων ΠΟΕ, ΟΟΣΑ, επιτροπής διεθνούς εμπορικού δικαίου των Ηνωμένων Εθνών (Uncitral)] όσον αφορά τις νομικές πτυχές.

[…]

(60) Για να επιτραπεί η απρόσκοπτη ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου, το νομικό πλαίσιο πρέπει να είναι σαφές και απλό, προβλεπτό και συμβατό με τους κανόνες που ισχύουν σε διεθνές επίπεδο ώστε να μην πλήττεται η ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας ή να μην παρεμποδίζεται η καινοτομία στον τομέα αυτό.»

4 Το άρθρο 14 της οδηγίας 2000/31, το οποίο φέρει τον τίτλο «Φιλοξενία», ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι σε περίπτωση παροχής μιας υπηρεσίας της κοινωνίας της πληροφορίας η οποία συνίσταται στην αποθήκευση πληροφοριών παρεχομένων από έναν αποδέκτη υπηρεσίας, δεν υφίσταται ευθύνη του φορέα παροχής της υπηρεσίας για τις πληροφορίες που αποθηκεύονται μετά από αίτηση αποδέκτη της υπηρεσίας, υπό τον όρο ότι:

α) ο φορέας παροχής της υπηρεσίας δεν γνωρίζει πραγματικά ότι πρόκειται για παράνομη δραστηριότητα ή πληροφορία και ότι, σε ό,τι αφορά αξιώσεις αποζημιώσεως, δεν γνωρίζει τα γεγονότα ή τις περιστάσεις από τις οποίες προκύπτει η παράνομη δραστηριότητα ή πληροφορία,

ή

β) ο φορέας παροχής της υπηρεσίας, μόλις αντιληφθεί τα προαναφερθέντα, αποσύρει ταχέως τις πληροφορίες ή καθιστά την πρόσβαση σε αυτές αδύνατη.

[…]

3. Το παρόν άρθρο δεν θίγει τη δυνατότητα δικαστικής ή διοικητικής αρχής, σύμφωνα με τα νομικά συστήματα των κρατών μελών, να απαιτούν από τον φορέα παροχής υπηρεσιών να προβεί στην παύση ή στην πρόληψη παράβασης, ούτε θίγει τη δυνατότητα των κρατών μελών να θεσπίζουν διαδικασίες για την απόσυρση των πληροφοριών ή την απενεργοποίηση της πρόσβασης σε αυτές.»

5 Κατά το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής:

«Τα κράτη μέλη δεν επιβάλλουν στους φορείς παροχής υπηρεσιών, για την παροχή των υπηρεσιών που αναφέρονται στα άρθρα 12, 13 και 14, γενική υποχρέωση ελέγχου των πληροφοριών που μεταδίδουν ή αποθηκεύουν ούτε γενική υποχρέωση δραστήριας αναζήτησης γεγονότων ή περιστάσεων που δείχνουν ότι πρόκειται για παράνομες δραστηριότητες.»

6 Το άρθρο 18, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας προβλέπει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα ένδικα [βοηθήματα και] μέσα του εθνικού δικαίου όσον αφορά τις υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας, να επιτρέπουν την ταχεία λήψη μέτρων, συμπεριλαμβανόμενων προσωρινών μέτρων, προκειμένου να παύει οιαδήποτε παράβαση και να προλαμβάνεται περαιτέρω ζημία των ενεχόμενων συμφερόντων.»

Το αυστριακό δίκαιο

7 Κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 1330 του Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (αστικού κώδικα), όποιος υπέστη θετική ζημία ή έχει διαφυγόν κέρδος λόγω προσβολής της τιμής του δικαιούται να ζητήσει συναφώς αποζημίωση. Βάσει της παραγράφου 2 του ιδίου άρθρου, το αυτό ισχύει και σε περίπτωση διαδόσεως περιστατικών τα οποία θίγουν την υπόληψη, την οικονομική κατάσταση και τις μελλοντικές προοπτικές τρίτου και των οποίων την ανακρίβεια γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ο διαδίδων. Στην περίπτωση αυτή δύναται να αξιωθεί η διάψευση των σχετικών ισχυρισμών και η δημοσίευση της διαψεύσεως αυτής.

8 Κατά το άρθρο 78, παράγραφος 1, του Urheberrechtsgesetz (νόμου περί δικαιωμάτων του δημιουργού], δεν επιτρέπεται η δημόσια έκθεση εικόνων προσώπου ή η διάδοσή τους με άλλον τρόπο ο οποίος τις καθιστά προσβάσιμες στο κοινό, σε περίπτωση κατά την οποία τούτο θίγει τα έννομα συμφέροντα του ενδιαφερομένου ή, εφόσον το πρόσωπο αυτό έχει αποβιώσει χωρίς να επιτρέψει τη δημοσίευσή τους ή να δώσει εντολή περί δημοσιεύσεως, τα συμφέροντα στενού συγγενούς του.

9 Κατά το άρθρο 18, παράγραφος 1, του E-Commerce-Gesetz (νόμου περί ηλεκτρονικού εμπορίου), οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου δεν υπέχουν γενική υποχρέωση ελέγχου των πληροφοριών που αποθηκεύουν, μεταδίδουν ή καθιστούν προσβάσιμες, ούτε διερευνούν αυτεπαγγέλτως τα πραγματικά περιστατικά ή τις περιστάσεις που καταδεικνύουν την ύπαρξη παράνομων δραστηριοτήτων.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

10 Η E. Glawischnig-Piesczek ήταν βουλευτής στη Nationalrat (Κάτω Βουλή, Αυστρία), επικεφαλής της κοινοβουλευτικής ομάδας «die Grünen» («Οι Πράσινοι») και ομοσπονδιακή εκπρόσωπος του κόμματος αυτού.

11 Η Facebook Ireland εκμεταλλεύεται παγκόσμιας εμβέλειας μέσο κοινωνικής δικτυώσεως (στο εξής: Facebook Service) όσον αφορά τους χρήστες εκτός Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και Καναδά.

12 Στις 3 Απριλίου 2016 χρήστης της Facebook Service αναδημοσίευσε στην προσωπική του σελίδα άρθρο του αυστριακού ηλεκτρονικού ειδησεογραφικού περιοδικού *oe24.at* με τίτλο «Πράσινοι: υπέρ της διατηρήσεως σε ισχύ των διατάξεων περί ελάχιστου εισοδήματος για τους πρόσφυγες», ενέργεια που είχε ως αποτέλεσμα να εμφανισθεί στη σελίδα αυτή «εικονίδιο συνόψεως» του ιστοτόπου από τον οποίο προερχόταν το αναδημοσιευθέν άρθρο, που περιελάμβανε τον τίτλο του άρθρου, σύντομη περίληψή του και φωτογραφία της E. Glawischnig-Piesczek. Ο χρήστης δημοσίευσε επίσης σχόλιο

διατυπωμένο κατά τρόπο που, κατά το αιτούν δικαστήριο, έθιγε την τιμή και την υπόληψη της ενάγουσας στην υπόθεση της κύριας δίκης, την εξύβριζε και τη δυσφήμιζε. Στην ανάρτηση αυτή μπορούσε να έχει πρόσβαση οποιοσδήποτε χρήστης της Facebook Service.

13 Με έγγραφο της 7ης Ιουλίου 2016 η E. Glawischnig-Piesczek ζήτησε, μεταξύ άλλων, από τη Facebook Ireland να διαγράψει το σχόλιο αυτό.

14 Δεδομένου ότι η Facebook Ireland δεν απέσυρε το επίμαχο σχόλιο, η E. Glawischnig-Piesczek άσκησε αγωγή ενώπιον του Handelsgericht Wien (πρωτοδικείου εμπορικών διαφορών Βιέννης, Αυστρία) το οποίο, με διάταξη ασφαλιστικών μέτρων της 7ης Δεκεμβρίου 2016, υποχρέωσε τη Facebook Ireland να παύσει, αμέσως και μέχρι την οριστική περάτωση της δίκης με αίτημα την παύση της προσβολής, τη δημοσίευση και/ή τη διάδοση φωτογραφιών της ενάγουσας της κύριας δίκης, δεδομένου ότι το συνοδευτικό μήνυμα περιελάμβανε τους ιδίους ισχυρισμούς ή ισχυρισμούς αναλόγου περιεχομένου με το σχόλιο που μνημονεύθηκε στη σκέψη 12 της παρούσας αποφάσεως.

15 Η Facebook Ireland κατέστησε αδύνατη την πρόσβαση εντός της Αυστρίας στο αρχικώς δημοσιευθέν περιεχόμενο.

16 Επιληφθέν της υποθέσεως κατόπιν εφέσεως, το Oberlandesgericht Wien (εφετείο Βιέννης, Αυστρία) επικύρωσε την πρωτόδικη διάταξη ασφαλιστικών μέτρων όσον αφορά τους πανομοιότυπους ισχυρισμούς. Αντιθέτως, έκρινε ότι η υποχρέωση να παύσει η διάδοση ισχυρισμών ανάλογου περιεχομένου αφορούσε μόνον τους ισχυρισμούς που περιήλθαν σε γνώση της Facebook Ireland από την ενάγουσα της κύριας δίκης, από τρίτους ή με άλλον τρόπο.

17 Τόσο το Handelsgericht Wien (πρωτοδικείο εμπορικών διαφορών Βιέννης) όσο και το Oberlandesgericht Wien (εφετείο Βιέννης) στήριξαν την κρίση τους στο άρθρο 78 του νόμου περί δικαιωμάτων του δημιουργού και στο άρθρο 1330 του αστικού κώδικα, για τον λόγο ότι, μεταξύ άλλων, το αναρτηθέν σχόλιο περιείχε δηλώσεις άκρως προσβλητικές για την τιμή και την υπόληψη της E. Glawischnig-Piesczek και, επιπλέον, υπονοούσε αξιόποινη συμπεριφορά της χωρίς να παρατίθεται συναφώς το παραμικρό αποδεικτικό στοιχείο.

18 Έκαστος των διαδίκων στην υπόθεση της κύριας δίκης άσκησε αναίρεση ενώπιον του Oberster Gerichtshof (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Αυστρία).

19 Κληθέν να αποφανθεί επί του ζητήματος αν η διάταξη ασφαλιστικών μέτρων περί παύσεως της προσβολής η οποία εκδόθηκε εις βάρος παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου που εκμεταλλεύεται μέσο κοινωνικής δικτυώσεως με μεγάλο αριθμό χρηστών δύναται να καταλαμβάνει και τις πανομοιότυπες ως προς το γράμμα τους δηλώσεις και/ή τις δηλώσεις αναλόγου περιεχομένου των οποίων δεν έχει λάβει γνώση ο πάροχος αυτός, το Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο) επισημαίνει ότι, κατά τη νομολογία του, η υποχρέωση αυτή πρέπει να θεωρείται αναλογικού χαρακτήρα οσάκις ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου έχει ήδη λάβει γνώση μίας τουλάχιστον περιπτώσεως προσβολής των συμφερόντων του ενδιαφερομένου προκληθείσας από σχόλιο χρήστη, ο δε κίνδυνος περαιτέρω προσβολών έχει καταδειχθεί κατά τον τρόπο αυτόν.

20 Εκτιμώντας, ωστόσο, ότι η ενώπιόν του ένδικη διαφορά εγείρει ζητήματα ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης, το Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Αντιτίθεται, εν γένει, το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας [2000/31] σε κάποια από τις κατωτέρω υποχρεώσεις παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας ο οποίος δεν απέσυρε ταχέως παράνομες πληροφορίες, και ειδικότερα στην υποχρέωση να αποσύρει όχι μόνον αυτή την παράνομη πληροφορία κατά την έννοια του άρθρου 14, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της οδηγίας, αλλά και άλλες πανομοιότυπες πληροφορίες:

– παγκοσμίως·

– στο οικείο κράτος μέλος·

– του συγκεκριμένου χρήστη παγκοσμίως·

– του συγκεκριμένου χρήστη στο οικείο κράτος μέλος;

2) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα: ισχύει το ίδιο στην περίπτωση πληροφοριών παρόμοιου περιεχομένου;

3) Ισχύει το ίδιο για πληροφορίες παρόμοιου περιεχομένου, αφ' ης στιγμής το γεγονός αυτό περιέλθει σε γνώση του παρόχου;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου και του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος

21 Με το πρώτο και το δεύτερο ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξετασθούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινισθεί, κατ' ουσίαν, αν η οδηγία 2000/31, ιδίως δε το άρθρο της 15, παράγραφος 1, έχει την έννοια ότι δικαστήριο κράτους μέλους δεν δύναται:

– να διατάξει πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου να διαγράψει πληροφορίες τις οποίες αποθηκεύει και των οποίων το περιεχόμενο είναι πανομοιότυπο με το περιεχόμενο πληροφορίας κριθείσας προγενέστερα ως παράνομης ή να αποκλείσει τις πρόσβαση στις πληροφορίες αυτές, ανεξαρτήτως της ταυτότητας του αιτούντος την αποθήκευσή τους·

– να διατάξει πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου να διαγράψει πληροφορίες τις οποίες αποθηκεύει και των οποίων το περιεχόμενο είναι ανάλογο με το περιεχόμενο πληροφορίας κριθείσας προγενέστερα ως παράνομης ή να αποκλείσει την πρόσβαση στις πληροφορίες αυτές, και

– να διευρύνει το πεδίο ισχύος της διατάξεως αυτής σε παγκόσμιο επίπεδο.

22 Καταρχάς, δεν αμφισβητείται ότι η Facebook Ireland παρέχει υπηρεσίες φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου κατά την έννοια του άρθρου 14 της οδηγίας 2000/31.

23 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι το άρθρο 14, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής σκοπεί να απαλλάξει από την ευθύνη τον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου εφόσον αυτός πληροί μία εκ των δύο προϋποθέσεων που μνημονεύονται στη διάταξη αυτή, συγκεκριμένα δε να μην έχει λάβει γνώση της παράνομης δραστηριότητας ή πληροφορίας ή να ενεργήσει ταχέως για την απόσυρση των πληροφοριών ή για να καταστήσει αδύνατη την πρόσβαση σε αυτές.

24 Επιπλέον, από το άρθρο 14, παράγραφος 3, της οδηγίας 2000/31, ερμηνευόμενο με γνώμονα την αιτιολογική σκέψη της 45, προκύπτει ότι η απαλλαγή αυτή από την ευθύνη δεν θίγει τη δυνατότητα των εθνικών δικαστηρίων ή των εθνικών διοικητικών αρχών να απαιτούν από τον οικείο πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου την παύση ή την πρόληψη προσβολής, περιλαμβανομένων και των περιπτώσεων της διαγραφής των παράνομων πληροφοριών ή του αποκλεισμού της προσβάσεως σε αυτές.

25 Ως εκ τούτου, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 32 των προτάσεών του, μπορεί να εκδοθεί κατά παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου απόφαση διατάσσουσα τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων βάσει του εθνικού δικαίου κράτους μέλους ακόμη και αν ο πάροχος αυτός πληροί τη μία από τις εναλλακτικές προϋποθέσεις του άρθρου 14, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/31, δηλαδή ακόμη και σε περίπτωση κατά την οποία δεν κρίνεται υπεύθυνος.

26 Εξάλλου, το άρθρο 18 της οδηγίας 2000/31, το οποίο περιλαμβάνεται στο κεφάλαιό της ΙΙΙ που φέρει τον τίτλο «Εφαρμογή», προβλέπει, στην παράγραφό του 1, ότι τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα παρεχόμενα βάσει του εθνικού δικαίου ένδικα βοηθήματα που αφορούν τις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών στο πλαίσιο της κοινωνίας της πληροφορίας να καθιστούν δυνατή την ταχεία λήψη μέτρων, περιλαμβανομένων και των ασφαλιστικών, με σκοπό την παύση οποιασδήποτε προβαλλομένης προσβολής και την πρόληψη οποιασδήποτε περαιτέρω προσβολής των οικείων συμφερόντων.

27 Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από τη σκέψη 13 της παρούσας αποφάσεως και από την ίδια τη διατύπωση των υποβληθέντων ερωτημάτων, η Facebook Ireland, καταρχάς, είχε λάβει γνώση της επίμαχης παράνομης πληροφορίας. Εν συνεχεία, δεν ενήργησε ταχέως, προκειμένου να αποσύρει την πληροφορία ή να καταστήσει αδύνατη την πρόσβαση σε αυτήν, όπως προβλέπει το άρθρο 14, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/31. Τέλος, η ενάγουσα της κύριας δίκης προσέφυγε ενώπιον εθνικού δικαστηρίου με αίτημα την έκδοση διατάξεως ασφαλιστικών μέτρων όπως είναι η διαλαμβανόμενη στο εν λόγω άρθρο 18.

28 Με την αιτιολογική σκέψη 52 της οδηγίας αυτής διευκρινίζεται ότι, λόγω της ιδιαιτερότητας που έγκειται στο ότι οι ζημίες που μπορούν να επέλθουν στο πλαίσιο της παροχής υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας χαρακτηρίζονται τόσο από την ταχύτητα ως προς την επέλευσή τους όσο και από τη γεωγραφική έκτασή τους, καθώς και λόγω της ανάγκης μέριμνας ώστε οι εθνικές αρχές να μην υπονομεύουν την αμοιβαία εμπιστοσύνη που πρέπει να υπάρχει μεταξύ τους, ο νομοθέτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανέθεσε στα κράτη μέλη να διασφαλίσουν τη δυνατότητα ασκήσεως των κατάλληλων ενδίκων βοηθημάτων.

29 Επομένως, στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 18, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/31, τα κράτη μέλη διαθέτουν ιδιαιτέρως σημαντική εξουσία εκτιμήσεως όσον αφορά τα ένδικα βοηθήματα και τις διαδικασίες που καθιστούν δυνατή τη λήψη των αναγκαίων μέτρων.

30 Κατά τα λοιπά, δεδομένου ότι τα τελευταία αυτά μέτρα αποσκοπούν ρητώς, σύμφωνα με πλείονες γλωσσικές αποδόσεις της διατάξεως αυτής, μεταξύ των οποίων καταλέγονται οι αποδόσεις στην ισπανική, την αγγλική και τη γαλλική γλώσσα, στην παύση «οιασδήποτε» προβαλλομένης προσβολής ή στην πρόληψη «οιασδήποτε» περαιτέρω προσβολής των οικείων συμφερόντων, δεν μπορεί να νοηθεί καταρχήν κανένας περιορισμός ως προς την έκταση της ισχύος τους σχετικά με την εφαρμογή τους. Η ερμηνεία αυτή δεν αναιρείται από το γεγονός ότι άλλες γλωσσικές αποδόσεις της εν λόγω διατάξεως, ιδίως δε η απόδοση στη γερμανική γλώσσα, κάνουν λόγο για μέτρα που αποσκοπούν στην παύση «προβαλλομένης προσβολής» και στην πρόληψη «περαιτέρω προσβολών των οικείων συμφερόντων».

31 Όσον αφορά το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/31, με αυτό διευκρινίζεται ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν να επιβάλουν στους παρόχους υπηρεσιών, όσον αφορά την παροχή των υπηρεσιών που διαλαμβάνονται στα άρθρα 12, 13 και 14, γενική υποχρέωση ελέγχου των πληροφοριών που μεταδίδουν ή αποθηκεύουν, ούτε γενική υποχρέωση ενεργού διερευνήσεως των πραγματικών περιστατικών και περιστάσεων που καταδεικνύουν την ύπαρξη παράνομων δραστηριοτήτων.

32 Στα υποβληθέντα από το αιτούν δικαστήριο ερωτήματα πρέπει να δοθεί απάντηση λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των διατάξεων αυτών.

33 Πρώτον, το αιτούν δικαστήριο εγείρει, κατ' ουσίαν, το ζήτημα αν το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/31 έχει την έννοια ότι δικαστήριο κράτους μέλους δεν δύναται να διατάξει πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου να διαγράψει ή να αποκλείσει την πρόσβαση σε πληροφορίες τις οποίες αποθηκεύει και των οποίων το περιεχόμενο είναι πανομοιότυπο με το περιεχόμενο πληροφορίας που έχει προγενέστερα κριθεί ως παράνομη.

34 Συναφώς, μολονότι το εν λόγω άρθρο 15, παράγραφος 1, απαγορεύει στα κράτη μέλη να επιβάλουν στους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου γενική υποχρέωση ελέγχου των πληροφοριών που μεταδίδουν ή αποθηκεύουν ή γενική υποχρέωση ενεργού αναζητήσεως των πραγματικών περιστατικών και περιστάσεων που καταδεικνύουν την ύπαρξη παράνομων δραστηριοτήτων, η ως άνω απαγόρευση, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 47 της οδηγίας αυτής, δεν αφορά τις υποχρεώσεις ελέγχου «σε συγκεκριμένες περιπτώσεις».

35 Μια τέτοια ειδική περίπτωση μπορεί μεταξύ άλλων να ανάγεται, όπως στην υπόθεση της κύριας δίκης, σε συγκεκριμένη πληροφορία, την οποία αποθήκευσε ο οικείος πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου κατόπιν αιτήματος ορισμένου χρήστη του μέσου του κοινωνικής δικτυώσεως, της οποίας το περιεχόμενο εξετάσθηκε και εκτιμήθηκε από αρμόδιο δικαστήριο του κράτους μέλους που, κατόπιν της εκ μέρους του εκτιμήσεως, το έκρινε παράνομο.

36 Δεδομένου ότι ένα μέσο κοινωνικής δικτυώσεως καθιστά ευχερέστερη την ταχεία μετάδοση των πληροφοριών που έχει αποθηκεύσει ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου μεταξύ των διαφόρων χρηστών του μέσου, υφίσταται πράγματι κίνδυνος η πληροφορία που χαρακτηρίσθηκε ως παράνομη να αναπαραχθεί και να αναδημοσιευθεί εν συνεχεία από άλλο χρήστη του μέσου αυτού.

37 Υπό τις συνθήκες αυτές, προκειμένου να διασφαλισθεί ότι ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου θα προλάβει οιαδήποτε περαιτέρω προσβολή των οικείων συμφερόντων, είναι θεμιτό το αρμόδιο δικαστήριο να έχει τη δυνατότητα να απαιτήσει από τον πάροχο αυτόν τον αποκλεισμό της προσβάσεως στις αποθηκευμένες πληροφορίες, των οποίων το περιεχόμενο είναι πανομοιότυπο εκείνου που έχει προγενέστερα κριθεί ως παράνομο, ή την απόσυρση των πληροφοριών αυτών, ανεξαρτήτως της ταυτότητας του αιτούντος την αποθήκευσή τους. Λαμβανομένου, όμως, υπόψη, ειδικότερα, του πανομοιότυπου χαρακτήρα του περιεχομένου των επίμαχων πληροφοριών, η διάταξη ασφαλιστικών μέτρων που εκδίδεται προς τούτο δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι επιβάλλει στον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου υποχρέωση ελέγχου, εν γένει, των πληροφοριών που αποθηκεύει ή γενική υποχρέωση ενεργού διερευνήσεως των πραγματικών περιστατικών και περιστάσεων που καταδεικνύουν την ύπαρξη παράνομων δραστηριοτήτων κατά το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/31.

38 Δεύτερον, το αιτούν δικαστήριο εγείρει, κατ' ουσίαν, το ζήτημα αν το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/31 έχει την έννοια ότι δικαστήριο κράτους μέλους δεν δύναται να διατάξει πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου να διαγράψει πληροφορίες τις οποίες αποθηκεύει και των οποίων το περιεχόμενο είναι ανάλογο εκείνου πληροφορίας που έχει προγενέστερα κριθεί ως παράνομη ή να αποκλείσει την πρόσβαση στις πληροφορίες αυτές.

39 Από τις ενδείξεις που περιέχει η απόφαση περί παραπομπής συνάγεται ότι με τη φράση «πληροφορίες αναλόγου περιεχομένου» το αιτούν δικαστήριο εννοεί πληροφορίες που μεταφέρουν μήνυμα του οποίου το περιεχόμενο παραμένει, κατ' ουσίαν, αμετάβλητο και, ως εκ τούτου, ελάχιστα διαφέρει από εκείνο του οποίου διαπιστώθηκε ο παράνομος χαρακτήρας.

40 Συναφώς, επισημαίνεται ότι ο παράνομος χαρακτήρας του περιεχομένου πληροφορίας δεν προκύπτει αφεαυτού από τη χρήση ορισμένων όρων, σε συγκεκριμένο συνδυασμό, αλλά από τον χαρακτηρισμό ως παρανόμου του μηνύματος που μεταφέρεται με το περιεχόμενο αυτό, σε περίπτωση, όπως εν προκειμένω, δυσφημιστικών δηλώσεων σε βάρος συγκεκριμένου προσώπου.

41 Ως εκ τούτου, προκειμένου απόφαση περί ασφαλιστικών μέτρων διατάσσουσα την παύση παράνομης πράξεως ή την πρόληψη ενδεχόμενης επαναλήψεώς της, καθώς και την πρόληψη οποιασδήποτε περαιτέρω προσβολής των οικείων συμφερόντων, να δύναται πράγματι να επιτύχει τους σκοπούς αυτούς, πρέπει να καταλαμβάνει και τις πληροφορίες των οποίων το περιεχόμενο, ενώ μεταφέρει κατ' ουσίαν το ίδιο μήνυμα, διατυπώνεται κατά τρόπο ελαφρώς παραλλαγμένο, λόγω των λέξεων που χρησιμοποιούνται ή του συνδυασμού τους, σε σχέση με την πληροφορία της οποίας το περιεχόμενο κρίθηκε παράνομο. Πράγματι, ελλείψει τέτοιας δυνατότητας, όπως επισημαίνει και το αιτούν δικαστήριο, τα αποτελέσματα που συνεπάγεται η απόφαση αυτή θα μπορούσαν ευχερώς να καταστρατηγηθούν διά της αποθηκεύσεως μηνυμάτων ελάχιστα διαφορετικών από εκείνα τα οποία κρίθηκαν προγενέστερα ως παράνομα, ενδεχόμενο που θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα να πρέπει ο ενδιαφερόμενος να κινήσει πλείονες διαδικασίες προκειμένου να επιτύχει την παύση των ενεργειών που τον ζημιώνουν.

42 Ωστόσο, πρέπει επίσης να υπομνησθεί, στο πλαίσιο αυτό, ότι, όπως προκύπτει από το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/31 και όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 34 της παρούσας αποφάσεως, δικαστήριο κράτους μέλους δεν δύναται, αφενός, να επιβάλει σε πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου εν γένει υποχρέωση ελέγχου των πληροφοριών που αποθηκεύει ούτε, αφετέρου, να τον υποχρεώσει σε ενεργό διερεύνηση των πραγματικών περιστατικών ή των περιστάσεων που άπτονται του παράνομου περιεχομένου.

43 Συναφώς, επισημαίνεται ιδίως ότι, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 41 της οδηγίας 2000/31, βούληση του νομοθέτη της Ένωσης, κατά την έκδοση της οδηγίας αυτής, ήταν να σταθμίσει τα διάφορα εμπλεκόμενα συμφέροντα.

44 Επομένως, το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/31 έχει την έννοια ότι ο σκοπός αποφάσεως ασφαλιστικών μέτρων, όπως είναι η διαλαμβανόμενη στο άρθρο 18, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, ερμηνευόμενο με γνώμονα την αιτιολογική σκέψη της 41, ο οποίος συνίσταται ιδίως στην αποτελεσματική προστασία της υπολήψεως και της τιμής προσώπου, δεν δύναται να επιδιώκεται μέσω της επιβολής υπέρμετρης υποχρεώσεως στον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου.

45 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, οι αναλόγου περιεχομένου πληροφορίες οι οποίες μνημονεύονται στη σκέψη 41 της παρούσας αποφάσεως πρέπει να περιέχουν ειδικά στοιχεία προσηκόντως προσδιορισμένα από το όργανο που εκδίδει την απόφαση ασφαλιστικών μέτρων, όπως το όνομα του προσώπου το οποίο αφορά η προγενέστερα διαπιστωθείσα προσβολή, τις περιστάσεις υπό τις οποίες διαπιστώθηκε η προσβολή αυτή, καθώς και το περιεχόμενο που είναι ανάλογο εκείνου που κρίθηκε παράνομο. Διαφορές ως προς τη διατύπωση του αναλόγου αυτού περιεχομένου, σε σχέση με εκείνο που κρίθηκε παράνομο, δεν πρέπει, εν πάση περιπτώσει, να μπορούν να υποχρεώσουν τον οικείο πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου να προβεί σε αυτοτελή εκτίμηση του περιεχομένου αυτού.

46 Υπό τις συνθήκες αυτές, υποχρέωση όπως η εκτεθείσα στις σκέψεις 41 και 45 της παρούσας αποφάσεως, αφενός, καθόσον καταλαμβάνει και τις πληροφορίες αναλόγου περιεχομένου, φαίνεται αρκούντως αποτελεσματική για να διασφαλίσει την προστασία του θιγομένου από δυσφημιστικές

δηλώσεις. Αφετέρου, η προστασία αυτή δεν διασφαλίζεται μέσω υπέρμετρης υποχρεώσεως του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου, στο μέτρο που ο έλεγχος και η διερεύνηση που επιτάσσει περιορίζονται στις πληροφορίες που περιέχουν τα στοιχεία που μνημονεύονται στην απόφαση ασφαλιστικών μέτρων, ενώ το ανάλογου χαρακτήρα δυσφημιστικό περιεχόμενό τους δεν υποχρεώνει τον πάροχο να προβεί σε αυτοτελή εκτίμηση, δεδομένου ότι δύναται να κάνει χρήση αυτοματοποιημένων τεχνικών και μέσων διερευνήσεως.

47 Επομένως, τέτοια απόφαση διατάσσουσα τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων δεν επιβάλλει, μεταξύ άλλων, στον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου υποχρέωση ελέγχου, εν γένει, των πληροφοριών που αποθηκεύει ή γενική υποχρέωση ενεργού διερευνήσεως των πραγματικών περιστατικών και περιστάσεων που καταδεικνύουν την ύπαρξη παράνομων δραστηριοτήτων κατά το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/31.

48 Τρίτον, μολονότι το αιτούν δικαστήριο δεν παρέχει συναφώς εξηγήσεις στο σκεπτικό της αποφάσεώς του περί παραπομπής, η διατύπωση των ερωτημάτων που υπέβαλε στο Δικαστήριο υποδηλώνει ότι οι αμφιβολίες του αφορούν επίσης το ζήτημα αν το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/31 έχει την έννοια ότι αποφάσεις διατάσσουσες τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων όπως οι διαλαμβανόμενες στις σκέψεις 37 και 46 της παρούσας αποφάσεως δεν μπορούν να παράγουν αποτελέσματα σε παγκόσμια κλίμακα.

49 Για να δοθεί απάντηση στο ζήτημα αυτό πρέπει να υπομνησθεί ότι, όπως προκύπτει, ειδικότερα, από το άρθρο της 18, παράγραφος 1, η οδηγία 2000/31 δεν προβλέπει συναφώς κανέναν περιορισμό, μεταξύ άλλων εδαφικό, ως προς την ισχύ των μέτρων που δύνανται να λαμβάνουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με την οδηγία αυτή.

50 Κατά συνέπεια και λαμβανομένων επίσης υπόψη των σκέψεων 29 και 30 της παρούσας αποφάσεως, η οδηγία 2000/31 έχει την έννοια ότι τα εν λόγω μέτρα των οποίων η λήψη διατάσσεται με απόφαση ασφαλιστικών μέτρων δύνανται να παράγουν αποτελέσματα σε παγκόσμια κλίμακα.

51 Ωστόσο, από τις αιτιολογικές σκέψεις 58 και 60 της οδηγίας αυτής προκύπτει ότι, λαμβανομένης υπόψη της παγκόσμιας διαστάσεως των υπηρεσιών ηλεκτρονικού εμπορίου, ο νομοθέτης της Ένωσης έκρινε ότι ήταν αναγκαίο να διασφαλισθεί η συνέπεια και συνοχή των κανόνων της Ένωσης στον τομέα αυτό προς τους ισχύοντες σε διεθνές επίπεδο κανόνες.

52 Στα κράτη μέλη απόκειται να μεριμνούν ώστε τα εκ μέρους τους λαμβανόμενα μέτρα τα οποία παράγουν αποτελέσματα σε παγκόσμια κλίμακα να λαμβάνουν προσηκόντως υπόψη τους ισχύοντες σε διεθνές επίπεδο κανόνες.

53 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, στο πρώτο και το δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η οδηγία 2000/31, ιδίως δε το άρθρο της 15, παράγραφος 1, έχει την έννοια ότι δικαστήριο κράτους μέλους δύναται:

– να διατάξει πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου να διαγράψει πληροφορίες τις οποίες αποθηκεύει και των οποίων το περιεχόμενο είναι πανομοιότυπο με το περιεχόμενο πληροφορίας κριθείσας προγενέστερα ως παράνομης ή να αποκλείσει την πρόσβαση στις πληροφορίες αυτές, ανεξαρτήτως της ταυτότητας του αιτούντος την αποθήκευσή τους·

– να διατάξει πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου να διαγράψει πληροφορίες τις οποίες αποθηκεύει και των οποίων το περιεχόμενο είναι ανάλογο με το περιεχόμενο πληροφορίας κριθείσας προγενέστερα ως παράνομης ή να αποκλείσει την πρόσβαση στις πληροφορίες αυτές, εφόσον ο έλεγχος και η διερεύνησή τους που επιβάλλονται βάσει της σχετικής αποφάσεως περιορίζονται σε πληροφορίες που μεταφέρουν μήνυμα του οποίου το περιεχόμενο παραμένει, κατ' ουσίαν, αμετάβλητο σε σχέση με εκείνο που διαπιστώθηκε ότι έχει παράνομο χαρακτήρα και περιέχουν ειδικά στοιχεία προσηκόντως προσδιορισμένα στην απόφαση

ασφαλιστικών μέτρων, και εφόσον οι διαφορές ως προς τη διατύπωση του ανάλογου αυτού περιεχομένου, σε σχέση με εκείνο που κρίθηκε προγενέστερα παράνομο, δεν δύνανται να υποχρεώσουν τον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου να προβεί σε αυτοτελή εκτίμηση του περιεχομένου αυτού, και

– να διατάξει πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου να διαγράψει τις πληροφορίες που αφορά η διατάσσουσα τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων απόφαση ή να αποκλείσει την πρόσβαση σε αυτές παγκοσμίως, στο πλαίσιο του εφαρμοστέου διεθνούς δικαίου.

Επί του τρίτου ερωτήματος

54 Λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως που δόθηκε στο πρώτο και το δεύτερο ερώτημα, παρέλκει η εξέταση του τρίτου ερωτήματος.

Επί των δικαστικών εξόδων

55 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαίνεται:

Η οδηγία 2000/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2000, για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά («οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο»), ιδίως δε το άρθρο της 15, παράγραφος 1, έχει την έννοια ότι δικαστήριο κράτους μέλους δύναται:

– **να διατάξει πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου να διαγράψει πληροφορίες τις οποίες αποθηκεύει και των οποίων το περιεχόμενο είναι πανομοιότυπο με το περιεχόμενο πληροφορίας κριθείσας προγενέστερα ως παράνομης ή να αποκλείσει την πρόσβαση στις πληροφορίες αυτές, ανεξαρτήτως της ταυτότητας του αιτούντος την αποθήκευσή τους·**

– **να διατάξει πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου να διαγράψει πληροφορίες τις οποίες αποθηκεύει και των οποίων το περιεχόμενο είναι ανάλογο με το περιεχόμενο πληροφορίας κριθείσας προγενέστερα ως παράνομης ή να αποκλείσει την πρόσβαση στις πληροφορίες αυτές, εφόσον ο έλεγχος και η διερεύνησή τους που επιβάλλονται βάσει της σχετικής αποφάσεως περιορίζονται σε πληροφορίες που μεταφέρουν μήνυμα του οποίου το περιεχόμενο παραμένει, κατ' ουσίαν, αμετάβλητο σε σχέση με εκείνο που διαπιστώθηκε ότι έχει παράνομο χαρακτήρα και περιέχουν ειδικά στοιχεία προσηκόντως προσδιορισμένα στην απόφαση ασφαλιστικών μέτρων, και εφόσον οι διαφορές ως προς τη διατύπωση του ανάλογου αυτού περιεχομένου, σε σχέση με εκείνο που κρίθηκε προγενέστερα παράνομο, δεν δύνανται να υποχρεώσουν τον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου να προβεί σε αυτοτελή εκτίμηση του περιεχομένου αυτού, και**

– **να διατάξει πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας διαδικτυακού περιεχομένου να διαγράψει τις πληροφορίες που αφορά η διατάσσουσα τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων απόφαση ή να αποκλείσει την πρόσβαση σε αυτές παγκοσμίως, στο πλαίσιο του εφαρμοστέου διεθνούς δικαίου.**

(υπογραφές)